

Vastaus valtuustoaloitteeseen huleveden hallinnasta, huleveden riskienhallinnasta ja kustannusten sijoittamisesta lain mukaisille menokohdille

441/00.05.00/2022

Kaupunginvaltuusto 14.02.2022 § 23

Puheenjohtaja Paula Werning esitteli valtuutettu Anssi Tähtisen jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”Maankäyttö ja rakennuslaki muutettiin 2014 niin että hulevedenhallinta siirtyi kuntien tehtäväksi. Maankäyttö ja rakennuslain muuttuessa, niin hulevedenhallinta ja niistä aiheutuneet kustannukset siirtyivät täysimääräisesti kaavoitetulla alueella kaupungin hoidettavaksi. Laissa edellytetään monijäsenen toimielimen perustamista, joka vastaa kaupungissa hulevesien hallinnasta, se tulee huomioida kaupungin hallintosäännössä. Teknisen viraston johtaja ja Kouvolan Vesi Oy:n toimitusjohtaja on kustannuksista sopineet niin, että hulevesiverkoston rakentamiskustannuksista vesilaitoksen osuus on reilut 3/3 osaa ja kaupunginosuus alle 1/3 osaa. Vesilaitoksen maksuilla ja taksoilla ei voida rahoittaa, kun sen varsinaista liiketoimintaa. Kaupungin tulee hulevesien hallinnasta ja verkoston rakentamisesta palauttaa vesilaitokselle se osuus minkä vesilaitos on hulevesien hallinnasta ja verkoston rakentamisesta perinyt vuoden 2014 jälkeen.

Samoin tulee selvittää ne kustannukset mitkä on aiheutunut siitä, että kaavoitetulta alueelta on johdettu hulevettä 2014 jälkeen jätevesilaitokselle. Vesilaitokselta verkostoon pumpataan noin 4,3 miljoonaa kuutiota puhdasta vettä, joita kaikkia ei kuitenkaan johdeta jätevesipuhdistamolle.

Jätevesipuhdistamolla vuosittain puhdistetaan 10 miljoonaa kuutiota jätevettä, jonka laskutushinta on vesilaitoksen ilmoituksen mukaan 1,97 euroa kuutiolta, eli vuositasolla 19,7 miljoonaa euroa. Kuitenkaan vesilaitoksen liikevaihto on noin 16 miljoonaa. Tässä on olemassa oleellinen ristiriita. Onko jätetty osa laskuttamatta kaupungilta, vai siirretty kuluttajien maksettavaksi. Näiltäkin osin kustannukset on siirrettävä sinne missä ne syntyvät.

Kouvolan Vesi Oy:n taseessa on noin 250 km hulevesiverkostoa, jonka kaupungin olisi pitänyt joko vuokrata tai ostaa vesilaitokselta 2014 laki uudistuksen jälkeen. Nyt vesilaitos maksaa hulevesiverkostosta kaupungilta lainaamasta lainasta 5,5% korkoa omaisuudesta, joka ei ole 2014 jälkeen vesilaitoksen omaisuutta. Joten nämäkin kustannukset ovat vaikuttaneet vesilaitoksen perimiin maksuihin ja taksoihin. Vaikka laki edellyttää eriyttämää hulevesitoiminnan vesilaitoksen kirjanpidosta, niin siitä huolimatta kuitenkin on syntynyt vesilaitokselle kustannuksissa vesilaitoksen kirjanpitoon. Kuitenkaan eriytettyyn kirjanpitoon ei juurikaan ole merkittäviä tuloja, jos taas hulevesiverkostoon liittyneiltä

perittäisi ko. verkoston kustannukset täysimääräisesti, tietäisi se noin 1200 euron lisälaskua niiden kiinteistöjen omistajille.

Jos tekninen virasto olisi heti 2014 jälkeen ryhtynyt toimenpiteisiin, jolla vähennettäisi hulevesien johtamista jätevesilaitokselle, niin kustannukset olisivat pienemmät, niin kaupungille kuin kuluttajille.

Aloitteessa edellytetään, että tekninen virasto aloittaa tarvittavat toimenpiteet, että jätevesilaitokselle johdetaan mahdollisimman vähän hulevettä, samoin tulee huolehtia, ettei vesistöön johdeta kaduilta raskasmalleja ja nolla kuitua. Hulevesien hallinnasta tehdään riskienhallinta ohjelma, jossa huomioidaan hulevesien mahdolliset vahingot kiinteistöille ja niiden korvaaminen. Vesilaitokselle palautetaan täysimääräisesti korvaus hulevesiverkoston rakentamisesta aiheutuneet kustannukset, sekä 2014 lähtien hulevesiverkostoa rakentamista varten kaupungilta haetun lainan perityt lainan korot, sekä huleveden käsittelystä johtuneet kustannukset. Vesilaitoksen taseessa oleva hulevesiverkosto siirtyi lainoineen 2014 jälkeen kaupungille, joten vesilaitoksen ei tule maksaa sellaisesta lainasta korkoa, joka ei ole vesilaitoksen omaisuutta.”

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Tekninen lautakunta 28.06.2022 § 162

Valmistelija: kaupungininsinööri Anne Ahtiainen, puh. 020 615 8574, anne.ahtiainen(at)kouvola.fi

Tekninen lautakunta on käsitellyt vastaavanlaista asiaa 7.3.2022 § 66, joka lähetettiin Kouvolan Vesi Oy:lle vastauksena heidän 3.11.2021 lähettämäänsä kirjeeseen. 3.11.2021 lähetetyn kirjeen on allekirjoittanut valtuustoaloitteen tekijä.

Tässä valtuustoaloitteeseen annettavassa vastauksessa siteerataan pääosin em. TELA-käsittelyä.

Maankäyttö- ja rakennuslain (myöh. MRL) 13 a luvussa käsitellään hulevesiä koskevia erityisiä säännöksiä ja se käsittää pykälät 103 a - 103 o §. Vesihuoltolain (VHL) 17 a §:ssä säädellään huleveden viemäroinnin järjestämistä. Molemmat ovat tulleet voimaan 1.9.2014.

MRL 103 i §:n mukaan:

Kunta vastaa hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueella. Kunta voi ottaa järjestettäväkseen hulevesien hallinnan muillakin alueilla.

Kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin kunnan hulevesijärjestelmän ja vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkoston toteuttamiseksi tai hulevesien hallitsemiseksi muulla tavoin.

Hulevesien hallinnalla tarkoitetaan MRL 103 b §:n mukaan hulevesien imeyttämiseen, viivyttämiseen, johtamiseen, viemärointiin ja käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä.

VHL 17 a § (22.8.2014/681)) mukaan:

Kunta voi päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että laitos huolehtii päätöksessä määriteltävällä alueella huleveden viemäroinnistä yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Viemärointi on osa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 103 b §:ssä tarkoitettua hulevesien hallintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen edellytyksenä on, että:

- 1) vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan huleveden viemäroinnistä taloudellisesti ja asianmukaisesti; ja*
- 2) viemäroinnin kustannusten kattamiseksi perittävät maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.*

Lisäksi 1 momentissa tarkoitetun päätöksen edellytyksenä on, että kunta ja laitos ovat sopineet huleveden viemäroinnistä tai, jos tällaista sopimusta ei ole, hulevedet viemäroidään päätöksessä tarkoitetulla alueella maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asemakaavan, hulevesisuunnitelman, katusuunnitelman tai yleisen alueen suunnitelman mukaisesti.

Päätökseen on liitettävä kartta, jossa esitetään alueet, joilla on vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkosto, sekä alueet, joille verkosto rakennetaan.

VHL 17 a §:n mukaiset neuvottelut hulevesien viemäroinnistä vastaavasta tahosta alkoivat vuonna 2015 kaupungin ja vesiyhtiöiden kesken. Neuvottelut johtivat siihen, että tekninen lautakunta päätti 27.6.2017 § 122 ja 22.8.2017 § 141, että Kouvolan Vesi Oy huolehtii päätöksissä määritellyillä alueilla huleveden viemäroinnistä yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Samassa päätöksessä kaupunki hyväksyi osaltaan huleveden viemärointiä koskevan sopimuksen.

Vastaava päätös on tehty Kymen Vesi Oy:n toiminta-alueen ja sopimuksen osalta vuonna 2017.

Kouvolan Vesi Oy on käsitellyt teknisen lautakunnan vastauksen hallituksen kokouksessaan (4.4.2022).

Kouvolan Vesi Oy:n hulevesisopimuksessa otettiin kantaa myös korvauksiin, joita vesihuoltolaitos voi periä kunnalta. Kyse on tällöin vesihuoltolain 19 a §:n mukaisesta korvauksesta yleisiltä alueilta hulevesiviemäriin johdettavan huleveden viemäroinnistä. Investointien osalta sopimuksessa sovittiin, että korvaus on 23 % huleveden investointien kokonaiskustannuksista. Käyttö- ja ylläpitokustannuksista kaupunki korvasi yhtiölle vuodesta 2019 alkaen myös 23 %. Sopimuksen mukaan yhtiöllä on oikeus määrittää kiinteistökohtaiset hulevesimaksut, joilla katetaan hulevesien hallinnan kokonaisvaltaisia kustannuksia.

Kouvolan kaupunki maksoi Kouvolan Vesi Oy:lle korvauksia vuonna 2021 hulevesien käyttö- ja ylläpitokustannuksista 298 881 euroa ja investoinneista 819 050 euroa. Kouvolan Vesi Oy ei ole perinyt tähän mennessä huleveden perusmaksua kiinteistöiltä.

Kouvolan Vesi Oy oli vuonna 2021 pyytänyt muutosta hulevesien hallintaan. Tekninen lautakunta päätti 7.3.2022 § 66, että hulevesien viemärointi ja käsittely hoidetaan jatkossakin Kouvolan Vesi Oy:n toimesta teknisen lautakunnan päätöksissä määritellyillä alueilla. Päätöstä edelsi useat neuvottelut Kouvolan kaupungin ja Kouvolan Vesi Oy:n kanssa. Mukana neuvotteluissa oli myös välillä Kymen Vesi Oy, koska kaupunki piti ja edelleen pitää lähtökohtana, että tasapuolisuuden nimissä kaupungilla on samat periaatteet molemmissa vesiyhtiöissä. Lisäksi lähtökohta neuvotteluissa oli kaupungin puolelta koko ajan se, että Kouvolan Vesi Oy:n tulee ryhtyä perimään yksityisoikeudellista hulevesimaksua; Kymen Vesi Oy aloitti huleveden perusmaksun perimisen vuonna 2018. Kaupunki ilmoitti kuitenkin olevansa valmis neuvottelemaan sopimuksen muuttamisesta muilta osin, johon sisältyy mm. kaupungin %-osuus hulevesiverkoston kunnossapitokustannuksista sekä rakentamisesta. Näitä neuvotteluja on käyty teknisen lautakunnan kokouksen ja Kouvolan Vesi Oy:n hallituksen kokouksen jälkeen. Neuvottelut jatkuvat edelleen.

Hulevesitulvariskeistä todetaan teknisen lautakunnan 6.6.2022 § 66 asiaselostuksessa seuraavaa:

Lisäselvityksen lopussa Kouvolan Vesi Oy toteaa, ettei sen tietojen mukaan kaupunki ole laatinut suunnitelmaa hulevesitulvariskien hallinnasta, joka kuitenkin on lain mukaan määritetty kunnan tehtäväksi.

Kouvolan kaupungilla on nk. hulevesitiimi, johon osallistuu myös Kouvolan Vesi Oy:n edustaja. Syyskuussa 2021 pidetyssä kokouksessa käsiteltiin infratulva- ja vesistötulvariskien kartoittamisasiaa ja sovittiin siihen askelmerkit. Sen osalta kokouksessa sovittiin, että vuodelle 2023 tehdään rahavaraus infratulvariskien ja vesistötulvariskien kartoittamiseen. Tammikuun kokouksessa hulevesitiimi tarkensi

ajoitusta siten, että tavoitteena on aikaansaada arviointiprosessi ja kartat valmiiksi v. 2023 ja hallintasuunnitelmat v. 2024 aikana. Kokouksessa tarkennettiin myös, etteivät vesistötulvat kuulu tähän asiakokonaisuuteen.

Teknisen lautakunnan vastauksessa valtuustoaloitteeseen ei oteta kantaa seikkoihin, jotka kuuluvat Kouvolan Vesi Oy:lle.

Lisätietoja: kaupungininsinööri Anne Ahtiainen, puh. 020 615 8574, anne.ahtiainen(at)kouvola.fi ja tekninen johtaja Hannu Tylli, puh. 020 615 8570, hannu.tylli(at)kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta antaa selostusosassa olevan vastauksen kaupunginhallitukselle aloitteeseen huleveden hallinnasta, huleveden riskienhallinnasta ja kustannusten sijoittamisesta lain mukaisille menokohdille.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
